

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2023/860**z dnia 25 kwietnia 2023 r.****w sprawie zmiany i sprostowania rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 w odniesieniu do przejrzystości, deklaracji zarządczej, jednostki koordynującej, jednostki certyfikującej oraz niektórych przepisów dotyczących EFRG i EFRROW**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 11 ust. 2 akapit pierwszy lit. b) i c), art. 12 ust. 4, art. 53 ust. 2, art. 55 ust. 7, art. 82, art. 92 i art. 100,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2022/128 ⁽²⁾ ustanowiono przepisy dotyczące stosowania rozporządzenia (UE) 2021/2116 w odniesieniu do publikowania informacji na temat beneficjentów Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) („przejrzystość”).
- (2) Aby ułatwić ogółowi społeczeństwa dostęp do opublikowanych informacji na temat beneficjentów EFRG i EFRROW i zwiększyć go, informacje publikowane przez państwa członkowskie na ich stronach internetowych powinny być również dostępne w co najmniej jednym z trzech języków roboczych Komisji.
- (3) Art. 44 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 stanowi, że państwa członkowskie mają zbierać od beneficjentów informacje niezbędne do ich identyfikacji, w tym, w stosownych przypadkach, do identyfikacji grupy. Należy wyjaśnić, że państwo członkowskie powinno publikować ex post jedynie nazwę i numer VAT lub numer identyfikacji podatkowej podmiotu dominującego. Należy zatem odpowiednio sprostować ten artykuł.
- (4) Aby zmniejszyć obciążenie administracyjne państw członkowskich, należy wyjaśnić, że od 2024 r. w odniesieniu do wszystkich płatności, w tym płatności dokonanych za cały rok budżetowy 2023 na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 ⁽³⁾, do publikowania informacji o beneficjentach EFRG i EFRROW należy stosować jeden wspólny formularz.
- (5) Rozporządzeniem wykonawczym (UE) 2022/128 uchylono rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 908/2014 ⁽⁴⁾ ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2023 r. Nie wzięto jednak pod uwagę, że niektóre przepisy muszą nadal mieć zastosowanie do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na pod-

⁽¹⁾ Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 187.

⁽²⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/128 z dnia 21 grudnia 2021 r. określające przepisy dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz.U. L 20 z 31.1.2022, s. 131).

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 908/2014 z dnia 6 sierpnia 2014 r. ustanawiające zasady dotyczące stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do agencji płatniczych i innych organów, zarządzania finansami, rozliczania rachunków, przepisów dotyczących kontroli, zabezpieczeń i przejrzystości (Dz.U. L 255 z 28.8.2014, s. 59).

stawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 ⁽⁵⁾ do roku kalendarzowego 2022 włącznie, do środków wdrażanych na podstawie rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 ⁽⁶⁾, (UE) nr 229/2013 ⁽⁷⁾, (UE) nr 1308/2013 ⁽⁸⁾ i (UE) nr 1144/2014 ⁽⁹⁾ do dnia 31 grudnia 2022 r., w odniesieniu do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz operacji wdrażanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po dniu 31 grudnia 2022 r. i do zakończenia tych programów pomocy oraz w odniesieniu do wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 ⁽¹⁰⁾. Stworzyło to lukę prawną.

- (6) Przy utrzymaniu art. 59 rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 908/2014 mającego zastosowanie do płatności dokonanych za lata budżetowe 2021, 2022 i 2023 rozdział VI rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 dotyczący przejrzystości ma zastosowanie wyłącznie do płatności dokonywanych począwszy od roku budżetowego 2024. W związku z tym w rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2022/128 nie uwzględniono w wystarczającym stopniu przepisów przejściowych zawartych w art. 104 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i stworzono lukę prawną w odniesieniu do roku budżetowego 2023.
- (7) Należy sprostować zakres i datę rozpoczęcia stosowania odnośnych przepisów rozporządzeń wykonawczych (UE) 2022/128 i (UE) nr 908/2014. Chociaż nadal obowiązują przepisy określone w art. 111 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 i w art. 57 rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 908/2014 dotyczące informacji, które mają zostać opublikowane do dnia 31 maja 2023 r., nowe wymogi dotyczące publikacji mają zastosowanie do obowiązków publikacji od dnia 31 maja 2024 r., a zatem w odniesieniu do roku budżetowego 2023.
- (8) W celu zwiększenia jasności prawa w odniesieniu do informacji, które mają być przekazywane beneficjentom, należy sprostować art. 61 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.
- (9) Należy również wyjaśnić, że informacje na temat płatności z tytułu nowych środków lub rodzajów interwencji, które mogą być możliwe na podstawie przyszłych przepisów w dziedzinie polityki rolnej, powinny być również publikowane przez państwa członkowskie, nawet jeżeli dany środek lub rodzaj interwencji nie jest jeszcze ujęty w wykazie określonym w załączniku IX do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.
- (10) Aby uwzględnić potrzebę ciągłego stosowania niektórych przepisów w odniesieniu do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, ułatwić przekazywanie informacji między państwami członkowskimi a Komisją oraz zapewnić spójność przejścia do obecnych ram prawnych mających zastosowanie od dnia 1 stycznia 2023 r., państwa członkowskie powinny składać tylko jedną deklarację zarządczą obejmującą wydatki na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/2116 oraz rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. Należy zatem sprostować załącznik I do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128.

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 608).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1144/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych wdrażanych na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 (Dz.U. L 317 z 4.11.2014, s. 56).

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487).

- (11) W załącznikach VIII i IX do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 należy wprowadzić pewne sprostowania, aby zapewnić jednolite brzmienie w całym akcie.
- (12) Należy zatem odpowiednio zmienić i sprostować rozporządzenie wykonawcze (UE) 2022/128.
- (13) Ponieważ niniejsze rozporządzenie przewiduje sprostowania rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128, które ma zastosowanie od dnia 1 stycznia 2023 r., sprostowania te powinny mieć zastosowanie z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2023 r.
- (14) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Funduszy Rolniczych,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W art. 58 rozporządzenia wykonawczego (UE) 2022/128 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Informacje, o których mowa w ust. 1, udostępnia się w języku urzędowym/językach urzędowych państwa członkowskiego oraz w jednym z trzech języków roboczych Komisji.”.

Artykuł 2

W rozporządzeniu wykonawczym (UE) 2022/128 wprowadza się następujące sprostowania:

- 1) w art. 44 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
  - „2. Państwo członkowskie publikuje *ex post* informacje dotyczące identyfikacji grup, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. c) niniejszego artykułu, zgodnie z art. 98 rozporządzenia (UE) 2021/2116.”;
- 2) w art. 58 ust. 1 otrzymuje brzmienie:
  - „1. Informacje, o których mowa w art. 98 rozporządzenia (UE) 2021/2116 w związku z art. 49 ust. 3 akapit pierwszy lit. a), b), d) i f)–l) rozporządzenia (UE) 2021/1060, oraz informacje, o których mowa w art. 111 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 104 ust. 1 akapit drugi lit. a) ppkt (i)–(iv) rozporządzenia (UE) 2021/2116, publikuje się w otwartych formatach nadających się do odczytu maszynowego, takich jak CSV lub XLXS, i zawierają one informacje określone w załączniku VIII do niniejszego rozporządzenia, w tym kod operacji i środków wskazany w załączniku IX do niniejszego rozporządzenia.”;
- 3) art. 61 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 61

Informacje dla beneficjenta

Informacje dla beneficjentów, o których mowa w art. 99 rozporządzenia (UE) 2021/2116, przekazuje się poprzez uwzględnienie ich w formularzach wniosków o przyznanie wsparcia z EFRG lub EFRROW lub w inny sposób w momencie gromadzenia danych.”;

- 4) art. 64 akapit drugi lit. a) i b) otrzymują brzmienie:
  - „a) art. 2, art. 3 ust. 1 akapit pierwszy, art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 1 lit. b), art. 5, art. 6, art. 7, art. 21–25, art. 27, art. 28, art. 29, art. 30 ust. 1 lit. a), b), c), art. 30 ust. 2, 3 i 4, art. 31–40 i art. 42–47 tego rozporządzenia wykonawczego nadal mają zastosowanie:
    - (i) do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku kalendarzowego 2022 i wcześniejszych lat;

- (ii) w przypadku środków wdrożonych do dnia 31 grudnia 2022 r. na podstawie rozporządzeń (UE) nr 228/2013, (UE) nr 229/2013, (UE) nr 1308/2013 i (UE) nr 1144/2014;
  - (iii) w przypadku programów pomocy, o których mowa w art. 5 ust. 6 akapit pierwszy lit. c) i art. 5 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/2117, w odniesieniu do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz operacji realizowanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po dniu 31 grudnia 2022 r. i do zakończenia tych programów pomocy; oraz
  - (iv) w przypadku EFRROW – w odniesieniu do wydatków poniesionych przez beneficjentów i płatności dokonanych przez agencję płatniczą w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013;
- b) art. 57 i 59 tego rozporządzenia wykonawczego mają nadal zastosowanie do wszystkich płatności dokonanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do wszystkich lat budżetowych do 2022 r. włącznie;”;
- 5) art. 65 akapit trzeci lit. c) otrzymuje brzmienie:
- „c) art. 60 stosuje się od roku budżetowego 2023.”;
- 6) załączniki I, VIII i IX zastępuje się tekstem znajdującym się w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 3

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie trzeciego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 2 stosuje się od dnia 1 stycznia 2023 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 25 kwietnia 2023 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN

ZAŁĄCZNIK

„ZAŁĄCZNIK I

Deklaracja zarządcza – agencja płatnicza, o której mowa w art. 4

Ja, ..., prezes agencji płatniczej ..., przedstawiam sprawozdanie finansowe tej agencji płatniczej za rok budżetowy od 16.10.xx do 15.10.xx+1.

Oświadczam, na podstawie mojej własnej oceny i informacji, którymi dysponuję, w tym, między innymi, wyników prac Służby Audytu Wewnętrznego, że:

- przedstawione sprawozdanie, stanowi, według mojej najlepszej wiedzy, prawdziwy, wyczerpujący i dokładny stan wydatków i wpływów za wymieniony powyżej rok budżetowy. W szczególności oświadczam, że wszystkie długi, zaliczki, gwarancje i zapasy, o których mi wiadomo, znajdują się na rachunkach, a wszystkie pobrane wpływy związane z EFRG i EFRROW zostały przekazane na odpowiedni rachunek,
- wdrożyłem(-am) system dający wystarczającą pewność:
  - (i) że płatności są legalne i prawidłowe w odniesieniu do wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku kalendarzowego 2022 i lat wcześniejszych, w odniesieniu do środków wdrożonych do dnia 31 grudnia 2022 r. na podstawie rozporządzeń (UE) nr 228/2013, (UE) nr 229/2013, (UE) nr 1308/2013 i (UE) nr 1144/2014; w przypadku programów pomocy, o których mowa w art. 5 ust. 6 akapit pierwszy lit. c) i art. 5 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/2117 w związku z wydatkami poniesionymi i płatnościami dokonanyymi na rzecz operacji realizowanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po dniu 31 grudnia 2022 r. i do zakończenia tych programów pomocy; a w przypadku EFRROW – w odniesieniu do wydatków poniesionych przez beneficjentów i płatności dokonanych przez agencję płatniczą w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013;
  - (ii) że systemy zarządzania, o których mowa w art. 9 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) pkt (ii) rozporządzenia (UE) 2021/2116, funkcjonują prawidłowo i gwarantują, że wydatki poniesiono zgodnie z art. 37 tego rozporządzenia;
  - (iii) co do jakości i wiarygodności systemu sprawozdawczości oraz danych dotyczących wskaźnika w odniesieniu do rodzajów interwencji, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/2115, oraz że wydatki odpowiadają odpowiednim zgłoszonym produktom i że poniesiono je zgodnie z mającymi zastosowanie systemami zarządzania.

Wydatki ujęte w sprawozdaniu finansowym zostały wykorzystane do przewidzianych celów, jak określono w rozporządzeniu (UE) 2021/2116.

Ponadto potwierdzam, że wdrożono skuteczne i proporcjonalne środki zwalczania nadużyć finansowych zgodnie z art. 59 rozporządzenia (UE) 2021/2116 i uwzględniono zidentyfikowane rodzaje ryzyka.

Niniejsze zapewnienie podlega jednak następującym zastrzeżeniom:

Na koniec potwierdzam, że nie jest mi wiadomo o jakimkolwiek nieujawnionym fakcie, który mógłby szkodzić interesom finansowym Unii.

Podpis

INFORMACJE DO CELÓW PRZEJRZYŚCІ ZGODNIE Z ART. 58

Nazwa beneficjenta/ podmiotu prawnego/zr- zeszenia	Nazwisko benefic- jenta	W przypadku przynależ- ności do grupy nazwa podmiotu dominują- cego oraz numer identyfikacji podatkowej lub VAT	Gmina	Kod środ- ka/rodzaju interwenc- ji/sektora zgodnie z załączni- kiem IX	Cel szcze- gółowy ⁽¹⁾	Data rozpoc- zęcia ⁽²⁾	Data zakońc- zenia ⁽³⁾	Kwota według operacji w ramach EFRG	Całkowita kwota w ramach EFRG wypłacona beneficjen- towi	Kwota według operacji w ramach EFRROW	Całkowita kwota w ramach EFRROW wypłacona beneficjen- towi	Kwota według operacji objętej współfi- nansowa- niem	Całkowita kwota objęta współfi- nansowa- niem wypłacona beneficjen- towi	Suma kwot w ramach EFRROW i kwot objętych współfi- nansowa- niem	Całkowita kwota wypłacona beneficjen- towi i współfinan- sowana ze środków unijnych
									50		70		40	110	160
				Kod A				20							
				Kod B						40		25			
				Kod C				30							
				Kod D						30		15			

⁽¹⁾ Cel szczegółowy operacji odpowiada co najmniej jednemu celowi określone w odpowiednich przepisach Unii regulujących daną operację, zgodnie z opisem w załączniku IX. W szczególności cele szczegółowe operacji określone w rozporządzeniu (UE) 2021/2115 odpowiadają celom szczegółowym określonym w jego art. 6 i być zgodne z planem WPR danego państwa członkowskiego. Ponadto cele szczegółowe operacji określone na podstawie rozporządzeń (UE) nr 1305/2013, (UE) nr 1307/2013 i (UE) nr 1308/2013 odpowiadają celom określonym w art. 110 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (dalsze wskazówki państwa członkowskie mogą znaleźć w Podręczniku technicznym dotyczącym ram monitorowania i oceny WPR na lata 2014–2020).

⁽²⁾ Informacje na temat daty rozpoczęcia rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich, rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla danego obszaru oraz niekorzystnych warunków specyficznych dla danego obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów, jak również środków wprowadzonych na podstawie rozporządzeń (UE) nr 228/2013 i (UE) nr 229/2013 nie są istotne, ponieważ te środki i operacje w ramach rodzajów interwencji mają charakter roczny.

⁽³⁾ Informacje na temat daty zakończenia rodzajów interwencji w formie płatności bezpośrednich, rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich w odniesieniu do ograniczeń naturalnych lub innych ograniczeń specyficznych dla danego obszaru oraz niekorzystnych warunków specyficznych dla danego obszaru wynikających z określonych obowiązkowych wymogów, jak również środków wprowadzonych na podstawie rozporządzeń (UE) nr 228/2013 i (UE) nr 229/2013 nie są istotne, ponieważ te środki i operacje w ramach rodzajów interwencji mają charakter roczny.

Do publikacji następujących informacji:

- wydatków poniesionych i płatności dokonanych na rzecz systemów wsparcia na mocy rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 w odniesieniu do roku kalendarzowego 2022 i wcześniejszych lat;
  - środków wdrażanych na mocy rozporządzeń (UE) nr 228/2013, (UE) nr 229/2013, (UE) nr 1308/2013 i (UE) nr 1144/2014 do dnia 31 grudnia 2022 r.;
  - w przypadku programów pomocy, o których mowa w art. 5 ust. 6 akapit pierwszy lit. c) i art. 5 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/2115 w związku z wydatkami poniesionymi i płatnościami dokonany na rzecz operacji realizowanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 po dniu 31 grudnia 2022 r. i do zakończenia tych programów pomocy; oraz
  - płatności dokonanych przez agencję płatniczą w ramach wdrażania programów rozwoju obszarów wiejskich zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013;
- w tabeli tej publikuje się wyłącznie informacje określone w art. 111 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, pozostałe kolumny pozostawia się niewypełnione lub oznacza „nie dotyczy”.

ZAŁĄCZNIK IX

Środek/rodzaj interwencji/sektor, o którym mowa w art. 58 ⁽¹⁾

Kod środka/rodzaju interwencji/sektora	Nazwa środka/rodzaju interwencji/sektora	Cel środka/rodzaju interwencji/sektora
	Operacje w formie rodzajów interwencji w zakresie płatności bezpośrednich zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) 2021/2115	
	1. Wsparcie dochodów niezwiązane z wielkością produkcji	
I.1	Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności	Podstawowe wsparcie dochodu to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji. Jego celem jest wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego.
I.2	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji. Jego celem jest poprawa dystrybucji płatności bezpośrednich poprzez redystrybucję wsparcia z większych gospodarstw do gospodarstw mniejszych lub średnich.
I.3	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, zapewniająca większe wsparcie dochodów dla młodych rolników, którzy po raz pierwszy rozpoczynają działalność. Jego celem jest modernizacja sektora rolnego poprzez przyciągnięcie osób młodych i wsparcie rozwoju ich biznesu.
I.4	Schematy na rzecz klimatu i środowiska	Ekoschematy to płatności niezwiązane z wielkością produkcji. Ich celem jest ukierunkowanie wsparcia dochodów na praktyki rolnicze korzystne dla środowiska, klimatu i dobrostanu zwierząt.
I.5	Płatności dla małych gospodarstw (art. 28)	Płatności dla małych gospodarstw są niezwiązane z wielkością produkcji i zastępują wszystkie inne płatności bezpośrednie na rzecz zainteresowanych beneficjentów. Celem płatności dla małych gospodarstw jest promowanie bardziej zrównoważonego rozdziału wsparcia i zmniejszenie obciążenia administracyjnego ciążącego zarówno na beneficjentach niewielkich kwot, jak i instytucjach zarządzających.

	2. Płatności bezpośrednie związane z produkcją	
I.6	Wsparcie dochodów związane z produkcją	Wsparcie dochodów związane z wielkością produkcji obejmuje płatności na hektar lub zwierzę związane z konkretną produkcją. Celem jest zwiększenie konkurencyjności lub zrównoważoności bądź poprawa jakości w zakresie niektórych sektorów i produktów, które są szczególnie istotne ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych i mierzą się z pewnymi trudnościami.
I.7	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest płatnością związaną z wielkością produkcji, przyznawaną na hektar kwalifikującego się obszaru uprawy bawełny. Jest to system obowiązkowy dla państw członkowskich będących producentami bawełny, mający na celu wspieranie produkcji bawełny w regionach, w których ma ona istotne znaczenie dla gospodarki rolnej.
	Środki określone w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 1307/2013	
II.1	System płatności podstawowej (tytuł III rozdział 1 sekcje 1, 2, 3 i 5)	System płatności podstawowej jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, realizowaną na podstawie uprawnień do płatności przydzielanych rolnikom. Jej celem jest wspieranie dochodów rolników, które są średnio znacznie niższe od średnich dochodów w pozostałych sektorach gospodarki.
II.2	System jednolitej płatności obszarowej (art. 36)	System jednolitej płatności obszarowej jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, wypłacaną od każdego kwalifikującego się hektara zadeklarowanego przez rolnika. Jej celem jest wspieranie dochodów rolników, które są średnio znacznie niższe od średnich dochodów w pozostałych sektorach gospodarki.
II.3	Płatność redystrybucyjna (tytuł III rozdział 2)	Płatność redystrybucyjna jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji. Jej celem jest wspieranie mniejszych gospodarstw rolnych poprzez udzielanie im dodatkowego wsparcia z tytułu pierwszych hektarów zadeklarowanych w ramach płatności podstawowej.
II.4	Płatność z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska (tytuł III rozdział 3)	Zazielenianie jest płatnością obszarową niezwiązaną z wielkością produkcji, wypłacaną od hektara. Jej celem jest przestrzeganie trzech praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska: dywersyfikacji upraw, utrzymywania trwałych użytków zielonych i utrzymywania na użytkach rolnych obszaru proekologicznego.

II.5	Płatność dla obszarów o ograniczeniach naturalnych (tytuł III rozdział 4)	Płatność dla obszarów o ograniczeniach naturalnych to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, przyznawana dodatkowo do płatności podstawowej dla rolników. Jej celem jest udzielenie wsparcia rolnikom prowadzącym działalność na obszarach o ograniczeniach naturalnych.
II.6	Płatność dla młodych rolników (tytuł III rozdział 5)	Płatność dla młodych rolników to płatność obszarowa niezwiązana z wielkością produkcji, zapewniająca większe wsparcie dochodów młodym rolnikom, którzy dopiero rozpoczynają działalność. Jej celem jest zachęcanie do tworzenia i rozwoju nowych rodzajów działalności gospodarczej w sektorze rolnym, co ma zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności sektora rolnego w Unii.
II.7	Dobrowolne wsparcie związane z produkcją (tytuł IV rozdział 1)	Dobrowolne wsparcie związane z produkcją obejmuje płatności na hektar lub zwierzę związane z konkretną produkcją. Celem jest zwiększenie konkurencyjności i zrównoważoności sektorów, które są szczególnie istotne z przyczyn gospodarczych, społecznych lub środowiskowych i napotykają pewne trudności.
II.8	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny (tytuł IV rozdział 2)	Płatność specyficzna w odniesieniu do bawełny jest płatnością związaną z wielkością produkcji, przyznawaną na hektar kwalifikującego się obszaru uprawy bawełny. Jest to system obowiązkowy dla państw członkowskich produkujących bawełnę, mający na celu wspieranie jej produkcji w regionach, w których ma ona istotne znaczenie dla gospodarki rolnej.
II.9	System dla małych gospodarstw (tytuł V)	System dla małych gospodarstw jest niezwiązany z wielkością produkcji i zastępuje wszystkie inne płatności bezpośrednie na rzecz zainteresowanych beneficjentów. Jego celem jest promowanie bardziej zrównoważonego rozdziału wsparcia i zmniejszenie obciążenia administracyjnego ciążącego zarówno na beneficjentach otrzymujących niewielkie kwoty, jak i instytucjach zarządzających.
II.10	Środki określone w załączniku I do rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 ⁽²⁾	Celem tych płatności bezpośrednich jest oddzielenie wsparcia od produkcji roślinnej i zwierzęcej w celu zwiększenia wsparcia dochodów rolników.

	Operacje w formie interwencji sektorowych przewidzianych w art. 42 rozporządzenia (UE) 2021/2115.	
III.1	W sektorze owoców i warzyw (art. 49–53)	Celem jest wspieranie koncentracji podaży w sektorze owoców i warzyw oraz konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju tego sektora. Odbywa się to za pośrednictwem organizacji producentów lub ich zrzeszeń uznanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013 i realizujących programy operacyjne zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115. Beneficjentami są organizacje producentów i zrzeszenia organizacji producentów. Czas trwania programów wynosi od 3 do 7 lat, a zarządzanie nimi odbywa się na podstawie roku budżetowego. Państwa członkowskie muszą zatwierdzić każdy program.
III.2	W sektorze produktów pszczelich (art. 54, 55 i 56)	Celem jest wspieranie pszczelarzy, jakości i rynku produktów pszczelich.
III.3	W sektorze wina (art. 57–60)	Celem jest wspieranie konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju sektora wina. Państwa członkowskie prowadzą te programy na szczeblu krajowym w ramach swoich programów operacyjnych i zarządzają nimi w oparciu o rok budżetowy. Beneficjentami są plantatorzy winorośli, jak również podmioty gospodarcze zajmujące się produkcją wina i handlem nim lub ich zrzeszenia/organizacje. Operacje zatwierdzane przez państwa członkowskie mogą być roczne lub wieloletnie.
III.4	W sektorze chmielu (art. 61 i 62)	Celem jest wspieranie koncentracji podaży w sektorze chmielu oraz konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju tego sektora za pośrednictwem organizacji producentów lub ich zrzeszeń uznanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013 i prowadzących programy operacyjne zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115. Beneficjentami są organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów. Czas trwania programów wynosi od 3 do 7 lat, a zarządzanie nimi odbywa się na podstawie roku budżetowego. Państwa członkowskie muszą zatwierdzić każdy program.
III.5	W sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych (art. 63, 64 i 65)	Celem jest wspieranie koncentracji podaży w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych oraz konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju tego sektora za pośrednictwem organizacji producentów i ich zrzeszeń uznanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1308/2013 i realizujących programy operacyjne zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115. Beneficjentami są organizacje producentów lub zrzeszenia organizacji producentów. Czas trwania programów wynosi 3–7 lat i zarządza się nimi w oparciu o rok budżetowy. Państwa członkowskie muszą zatwierdzić każdy program.

III.6	W innych sektorach, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a)–h), k), m), o)–t) i w) rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, oraz sektorach obejmujących produkty wymienione w załączniku XIII do rozporządzenia (UE) 2021/2115 (art. 66, 67 i 68)	Celem jest wspieranie koncentracji podaży w powiązanych sektorach oraz konkurencyjności i zrównoważonego rozwoju powiązanych sektorów poprzez organizacje producentów lub ich zrzeszenia uznane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, jak również grupy producentów tymczasowo zatwierdzone przez państwa członkowskie i realizujące programy operacyjne zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115. Beneficjentami są organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub grupy producentów. Czas trwania programów wynosi 3–7 lat i zarządza się nimi w oparciu o rok budżetowy. Państwa członkowskie muszą zatwierdzić każdy program.
	Środki określone w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013.	
IV.1	Środki nadzwyczajne (rozdział I sekcja 2)	Kiedy ceny rynkowe niektórych produktów rolnych spadają poniżej określonego poziomu, organy publiczne państw członkowskich mogą interweniować w celu ustabilizowania rynku poprzez zakup nadwyżek, które można następnie składować do czasu wzrostu cen rynkowych. Należy opublikować informacje na temat podmiotów, które korzystają z pomocy, czyli podmiotów, od których produkt został zakupiony.
IV.2	Dopłaty do prywatnego przechowywania (rozdział I sekcja 3)	Celem przyznanej pomocy jest tymczasowe wsparcie producentów niektórych produktów z tytułu kosztów prywatnego przechowywania.
IV.3	Unijny program dla szkół, programy „Owoce w szkole” i „Mleko w szkole” (rozdział II sekcja 1)	Celem udzielanej pomocy jest wsparcie dystrybucji produktów rolnych wśród dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych i średnich w celu zwiększenia spożycia owoców, warzyw i mleka oraz poprawy nawyków żywieniowych dzieci.
IV.4	Środki nadzwyczajne (rozdział I sekcja 1, 2 i 3)	Celem środków wyjątkowych przyznanych na podstawie art. 219 ust. 1, art. 220 ust. 1 oraz art. 221 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 jest wsparcie rynków rolnych zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/2116.

IV.5	Wsparcie w sektorze owoców i warzyw (rozdział II sekcja 3)	Plantatorzy są zachęceni do wstępowania do organizacji producentów. Organizacje te otrzymują wsparcie na realizację programów operacyjnych w oparciu o strategię krajową. Celem przyznanej pomocy jest również złagodzenie wahań dochodów spowodowanych kryzysami. Wsparcie oferowane jest na środki zapobiegania kryzysom i zarządzania kryzysowego w ramach programów operacyjnych, tj.: wycofywanie produktów z rynku, zielone zbiory/niezbieranie plonów, narzędzia promocji i komunikacji, szkolenia, ubezpieczenie zbiorów, pomoc w uzyskaniu kredytów bankowych oraz pokrycie kosztów administracyjnych związanych z tworzeniem funduszy ubezpieczeń wzajemnych (funduszy stabilizacyjnych należących do rolników).
IV.6	Wsparcie w sektorze wina (rozdział II sekcja 4)	Celem poszczególnych rodzajów przyznawanej pomocy jest zapewnienie równowagi rynkowej i zwiększenie konkurencyjności wina z Unii: wsparcie na promocję wina na rynkach państw trzecich oraz informowanie o odpowiedzialnej konsumpcji wina i o unijnym systemie chronionej nazwy pochodzenia (ChNP) i chronionego oznaczenia geograficznego (ChOG); współfinansowanie kosztów restrukturyzacji i przekształcania winnic, inwestycji w wytwórniach wina i w obiektach handlowych oraz innowacji; wsparcie dla zielonych zbiorów, funduszy ubezpieczeń wzajemnych, ubezpieczeń zbiorów i destylacji produktów ubocznych.
IV.7	Wsparcie w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych (rozdział II sekcja 2)	Wsparcie udzielone na rzecz trzyletnich programów prac, które mają być opracowane przez organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacje międzybranżowe w jednym lub szeregu z następujących obszarów: monitorowanie rynku i zarządzanie rynkiem w sektorze oliwy z oliwek i oliwek stołowych; poprawa sytuacji w zakresie oddziaływania uprawy oliwek na środowisko; poprawa konkurencyjności uprawy oliwek poprzez modernizację; poprawa jakości produkcji oliwy z oliwek oraz oliwek stołowych; system identyfikowalności, certyfikacji i ochrony jakości oliwy z oliwek oraz oliwek stołowych; rozpowszechnianie informacji dotyczących działań prowadzonych przez organizacje producentów, zrzeszenia organizacji producentów lub organizacje międzybranżowe w celu poprawy jakości oliwy z oliwek i oliwek stołowych.

IV.8	Pomoc w sektorze pszczelarskim (rozdział II sekcja 5)	Celem przyznanej pomocy jest wsparcie tego sektora poprzez programy pszczelarskie mające na celu poprawę produkcji i wprowadzania do obrotu produktów pszczelich.
IV.9	Pomoc w sektorze chmielu (rozdział II sekcja 6)	Pomoc przyznana na wsparcie organizacji producentów chmielu.
	Operacje w formie rodzajów interwencji związanych z rozwojem obszarów wiejskich przewidzianych w art. 69 rozporządzenia (UE) 2021/2115	
V.1	Zobowiązania związane ze środowiskiem, klimatem i inne zobowiązania w dziedzinie zarządzania	Celem przyznanej pomocy jest zrekompensowanie rolnikom, właścicielom lasów i innym zarządcom gruntów dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z dobrowolnymi zobowiązaniami związanymi ze środowiskiem, klimatem i innymi zobowiązaniami w dziedzinie zarządzania, które wykraczają poza obowiązkowe normy i które przyczyniają się do realizacji celów szczegółowych WPR, zwłaszcza w dziedzinie ochrony środowiska, klimatu i dobrostanu zwierząt.
V.2	Ograniczenia naturalne lub inne ograniczenia specyficzne dla obszaru	Celem przyznanej pomocy jest zrekompensowanie rolnikom wszystkich lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z ograniczeniami naturalnymi lub innymi ograniczeniami specyficznymi dla danego obszaru, np. obszarów górskich.
V.3	Niekorzystne warunki specyficzne dla obszaru wynikające z określonych obowiązkowych wymogów	Celem przyznanej pomocy jest zrekompensowanie rolnikom, posiadaczom lasów i innym zarządcom gruntów całości lub części dodatkowych kosztów i utraconych dochodów związanych z określonymi niekorzystnymi warunkami specyficznymi dla danego obszaru, powstałych na skutek wymogów wynikających z wdrażania dyrektyw dotyczących sieci Natura 2000 (dyrektywa Rady 92/43/EWG ^(?)) i dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE ^(*)) lub, w przypadku użytków rolnych, ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE ^(?)).
V.4	Inwestycje, w tym inwestycje w nawadnianie	Celem przyznanej pomocy jest wsparcie inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne, w tym inwestycji w nawadnianie, które przyczyniają się do realizacji co najmniej jednego z celów szczegółowych WPR.

V.5	Rozpoczęcie działalności przez młodych rolników, nowych rolników i zakładanie przedsiębiorstw wiejskich	Celem przyznanej pomocy jest wspieranie rozpoczynania działalności przez młodych rolników, nowych rolników oraz, pod pewnymi warunkami, zakładania przedsiębiorstw wiejskich, aby przyczynić się do realizacji co najmniej jednego z celów szczegółowych WPR.
V.6	Narzędzia zarządzania ryzykiem	Celem przyznanej pomocy jest promowanie narzędzi zarządzania ryzykiem, które pomagają rolnikom zarządzać ryzykiem związanym z produkcją i dochodami z działalności rolniczej, które znajduje się poza ich kontrolą.
V.7	Współpraca	Celem przyznanej pomocy jest wspieranie współpracy, aby przyczynić się do realizacji co najmniej jednego z celów szczegółowych WPR. Obejmuje to wsparcie w zakresie współpracy na rzecz: <ul style="list-style-type: none"> a) przygotowania i realizacji operacji grupy operacyjnej europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa; b) przygotowania i wdrożenia inicjatywy LEADER; c) promowania i wspierania unijnych i krajowych uznanych systemów jakości oraz ich stosowania przez rolników; d) wspierania grup producentów, organizacji producentów lub organizacji międzybranżowych; e) przygotowania i wdrożenia strategii inteligentnych wiosek; f) wspierania innych form współpracy.
V.8	Wymiana wiedzy i upowszechnianie informacji	Celem przyznanej pomocy jest wspieranie wymiany wiedzy i informowania, które przyczyniają się do realizacji co najmniej jednego ze celów szczegółowych WPR, w szczególności ukierunkowanych na ochronę przyrody, środowiska i klimatu, w tym działań w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej oraz rozwoju przedsiębiorstw i społeczności wiejskich. Działania takie mogą obejmować działania promujące innowacje, szkolenia i doradztwo, jak również wymianę i rozpowszechnianie wiedzy i informacji.

	Środki przewidziane w tytule III rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1305/2013	
VI.1	Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14)	Środek ten dotyczy szkoleń i innych rodzajów działań, takich jak warsztaty, coaching, zajęcia demonstracyjne, działania informacyjne, krótkoterminowe programy wymiany i wizyt w gospodarstwach rolnych i leśnych. Celem jest wzmocnienie potencjału ludzkiego osób zatrudnionych w sektorze rolnym, spożywczym i leśnym, zarządców gruntów oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) działających na obszarach wiejskich.
VI.2	Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw (art. 15)	Środek ten, poprzez korzystanie z usług doradczych, jak również organizację usług doradczych, usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i zastępstw, ma na celu poprawę zrównoważonego zarządzania oraz wyniku gospodarczego i wyników w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i leśnych oraz MŚP działających na obszarach wiejskich. Promuje on również szkolenie doradców.
VI.3	Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych (art. 16)	Celem tego środka jest wspieranie wszystkich nowych podmiotów przystępujących do unijnych, krajowych i dobrowolnych systemów jakości. Wsparcie może również obejmować koszty wynikające z działań informacyjnych i promocyjnych mających na celu zwiększenie świadomości konsumentów na temat istnienia i specyfikacji produktów wytwarzanych w ramach tych unijnych i krajowych systemów jakości.
VI.4	Inwestycje w środki trwałe (art. 17)	Celem tego środka jest poprawa wyniku gospodarczego i wyników w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw wiejskich, poprawa efektywności sektorów wprowadzania do obrotu i przetwarzania produktów rolnych, zapewnienie infrastruktury potrzebnej do rozwoju rolnictwa i leśnictwa oraz wspieranie inwestycji niedochodowych niezbędnych do osiągnięcia celów środowiskowych.
VI.5	Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych (art. 18)	Celem tego środka jest poprawa wyniku gospodarczego i wyników w zakresie oddziaływania na środowisko gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw wiejskich, poprawa efektywności sektorów wprowadzania do obrotu i przetwarzania produktów rolnych, zapewnienie infrastruktury potrzebnej do rozwoju rolnictwa i leśnictwa oraz wspieranie inwestycji niedochodowych niezbędnych do osiągnięcia celów środowiskowych.

VI.6	Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej (art. 19)	Celem tego środka jest wspieranie tworzenia i rozwoju nowych rentownych rodzajów działalności gospodarczej, takich jak nowe gospodarstwa prowadzone przez młodych rolników, nowe przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich lub rozwój małych gospodarstw rolnych. Wspierane są również nowe lub istniejące przedsiębiorstwa w zakresie inwestycji i rozwoju działalności pozarolniczej, które są niezbędne do rozwoju i konkurencyjności obszarów wiejskich oraz wszystkich rolników różnicujących swoją działalność rolniczą. Środek przewiduje płatności dla rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi.
VI.7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)	Celem tego działania jest wspieranie interwencji stymulujących wzrost i promujących zrównoważony rozwój środowiskowy i społeczno-gospodarczy obszarów wiejskich, w szczególności poprzez rozwój lokalnej infrastruktury (w tym infrastruktury sieci szerokopasmowych, energii ze źródeł odnawialnych i infrastruktury społecznej) oraz lokalnych podstawowych usług, a także poprzez odnowę wsi i działania mające na celu odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Środek wspiera również przenoszenie działalności i przebudowę budynków w celu poprawy jakości życia lub poprawy wyników osady w zakresie oddziaływania na środowisko.
VI.8	Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i zwiększenie rentowności lasów (art. 21; art. 22–26)	Celem tego środka jest promowanie inwestycji w rozwój obszarów leśnych, w ochronę lasów, w innowacje w leśnictwie, w technologii leśne i produkty leśne, aby zwiększyć potencjał rozwojowy obszarów wiejskich.
VI.9	Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych (art. 22)	Celem tego podśrodka jest wsparcie operacji zalesiania i tworzenia terenów zalesionych na gruntach rolnych i nierolnych.
VI.10	Zakładanie, odtwarzanie lub odnowa systemów rolno-leśnych (art. 23)	Celem tego podśrodka jest wspieranie tworzenia systemów i praktyk rolno-leśnych, w których wieloletnie rośliny drzewiastych celowo się łączy z uprawami rolnymi lub chowem zwierząt w obrębie tych samych działek.

VI.11	Zapobieganie zniszczeniom i odtwarzanie lasów zniszczonych wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych i katastrof (art. 24)	Celem tego podśrodka jest zapobieganie występowaniu pożarów lasów, innych klęsk żywiołowych, w tym pojawów szkodników i ognisk chorób, a także zagrożeń związanych ze zmianą klimatu i odtwarzanie (wycinka i ponowne nasadzenie) potencjału leśnego po wystąpieniu pożarów lasów, innych klęsk żywiołowych, w tym po wystąpieniu pojawów szkodników i ognisk chorób, a także zagrożeń związanych ze zmianą klimatu.
VI.12	Inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska (art. 25)	Celem tego podśrodka jest wspieranie działań mających na celu poprawę wartości środowiskowej lasów, ułatwianie przystosowywania się lasów do zmiany klimatu i łagodzenie jej skutków, zapewnienie usług ekosystemowych i zwiększenie użyteczności publicznej lasu. Należy zapewnić zwiększenie wartości lasu dla środowiska.
VI.13	Inwestycje w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych (art. 26)	Celem tego podśrodka jest wspieranie inwestycji w maszyny lub urządzenia związane z pozyskiwaniem, zbiorem, obróbką i przetwarzaniem drewna przed przemysłową obróbką w tartaku. Głównym celem tego podśrodka jest podniesienie wartości gospodarczej lasów.
VI.14	Tworzenie grup i organizacji producentów (art. 27)	Celem tego środka jest wspieranie tworzenia grup i organizacji producentów, w szczególności w pierwszych latach, kiedy członkowie wspólnie ponoszą dodatkowe koszty, aby stawić czoła wyzwaniom rynku i wzmocnić swą siłę przetargową w odniesieniu do produkcji i wprowadzania do obrotu, w tym na rynkach lokalnych.
VI.15	Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne (art. 28)	Celem tego środka jest zachęcenie zarządców gruntów do stosowania praktyk rolniczych, które przyczyniają się do ochrony środowiska, krajobrazu, zasobów naturalnych oraz do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej. Może on obejmować nie tylko korzystne dla środowiska usprawnienia praktyk rolniczych, ale również utrzymanie istniejących korzystnych praktyk.
VI.16	Rolnictwo ekologiczne (art. 29)	Celem tego środka jest ukierunkowane na wspieranie konwersji lub utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego, w celu zachęcania rolników do udziału w odpowiednich programach, odpowiadając na zapotrzebowanie społeczeństwa na stosowanie praktyk rolniczych przyjaznych dla środowiska.

VI.17	Płatności dla obszarów Natura 2000 i płatności związane z ramową dyrektywą wodną (art. 30)	Celem tego środka jest zapewnienie pomocy wyrównawczej dla beneficjentów, którzy doświadczają szczególnych trudności ze względu na szczególne wymogi związane z wdrażaniem dyrektyw 92/43/EWG, 2009/147/WE i 2000/60/WE i znajdują się w szczególnie niekorzystnej sytuacji w porównaniu z sytuacją rolników i leśników na innych obszarach, którzy nie doświadczają tego typu utrudnień.
VI.18	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (art. 31)	Celem tego środka jest udzielenie wsparcia beneficjentów, którzy doświadczają szczególnych trudności z uwagi na położenie gospodarstw na obszarach górskich lub innych obszarach charakteryzujących się znacznymi ograniczeniami naturalnymi lub szczególnymi ograniczeniami.
VI.19	Dobrostan zwierząt (art. 33)	Celem tego środka jest zapewnienie płatności rolników, którzy dobrowolnie podejmują się przeprowadzenia operacji z zakresu co najmniej jednego zobowiązania dotyczącego dobrostanu zwierząt.
VI.20	Usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochrona lasów (art. 34)	Celem tego środka jest odpowiedź na potrzeby propagowania zrównoważonego zarządzania lasami i poprawy stanu lasów i gruntów zalesionych, w tym utrzymania i poprawy różnorodności biologicznej, zasobów wodnych i gleb oraz zwalczania skutków zmiany klimatu, a także na konieczność zachowania genetycznych zasobów leśnych, w tym działania takie jak rozwój różnych odmian gatunków leśnych w celu dostosowania do specyficznych warunków lokalnych.
VI.21	Współpraca (art. 35)	Celem tego środka jest promowanie form współpracy obejmujących co najmniej dwa podmioty i mających na celu opracowanie, m. in.: projektów pilotażowych; nowych produktów, praktyk, technologii w sektorach rolnictwa, żywności i leśnictwa; usług turystycznych; działań dotyczących krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych; wspólnych projektów lub praktyk dotyczących środowiska lub działań w zakresie zmiany klimatu; projektów w zakresie zrównoważonego dostarczania biomasy; strategii rozwoju lokalnego nieobjętych inicjatywą LEADER; planów urzędzenia lasu; oraz różnicowania działalności w ramach „rolnictwa społecznego”.

VI.22	Zarządzanie ryzykiem (art. 36)	Środek ten stanowi nowy zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem i rozszerza istniejące obecnie możliwości wspierania ubezpieczeń i funduszy ubezpieczeń wzajemnych za pośrednictwem krajowych pul środków na płatności bezpośrednie w państwach członkowskich, aby pomóc rolnikom narażonym na rosnące ryzyko gospodarcze i środowiskowe. Środek ten wprowadza również narzędzie stabilizacji dochodów w celu zapewnienia rekompensaty rolnikom, których dochody znacznie spadły.
VI.22a	Wyjątkowe tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych kryzysem związanym z COVID-19 (art. 39b)	Celem tego środka jest zaoferowanie rolnikom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) tymczasowego wsparcia w związku z kryzysem związanym z COVID-19.
VI.22b	Nadzwyczajne tymczasowe wsparcie dla rolników i MŚP szczególnie dotkniętych wpływem rosyjskiej inwazji na Ukrainę (art. 39c)	Celem tego środka jest zaoferowanie rolnikom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) tymczasowego wsparcia w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę.
VI.23	Finansowanie uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich dla Chorwacji (art. 40)	Celem tego środka jest zaoferowanie rolnikom, którzy kwalifikują się do otrzymania uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich w Chorwacji dopłaty uzupełniającej w ramach EFRROW.
VI.24	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (rozwój lokalny kierowany przez społeczność) (art. 35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ⁽⁶⁾)	Celem tego środka jest utrzymanie inicjatywy LEADER jako narzędzia zintegrowanego rozwoju terytorialnego na poziomie subregionalnym („lokalnym”), które bezpośrednio przyczyni się do zrównoważonego rozwoju terytorialnego obszarów wiejskich, co jest jednym z ogólnych celów polityki rozwoju obszarów wiejskich.
VI.25	Pomoc techniczna (art. 51–54)	Celem tego środka jest umożliwienie państwom członkowskim zapewnienia pomocy technicznej w celu wsparcia działań, które zwiększają zdolności administracyjne związane z zarządzaniem europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi (funduszami ESI). Działania te mogą być ukierunkowane na przygotowanie, zarządzanie, monitorowanie, ocenę, informację i komunikację, tworzenie sieci, rozpatrywanie skarg oraz kontrolę i audyt programów rozwoju obszarów wiejskich.

VII.1	Środki przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 228/2013	Środki w ramach POSEI są szczególnymi programami rolnymi mającymi na celu uwzględnienie ograniczeń regionów najbardziej oddalonych zgodnie z wymogami art. 349 Traktatu. Obejmują dwa główne elementy: szczególny system dostaw i środki wspierania produkcji lokalnej. Pierwszy z nich ma na celu złagodzenie wpływu dodatkowych kosztów dostaw podstawowych produktów wynikających z oddalenia tych regionów (poprzez pomoc obejmującą produkty z Unii i zwolnienie z należności celnych przywozowych na produkty z państw trzecich), a drugi – wspieranie rozwoju lokalnego sektora rolnego (płatności bezpośrednie i środki rynkowe). POSEI umożliwia również finansowanie programów fitosanitarnych.
VIII.1	Środki przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 229/2013	System poświęcony mniejszym wyspom Morza Egejskiego jest podobny do POSEI, ale nie ma takiej samej podstawy prawnej w Traktacie i funkcjonuje na mniejszą skalę niż POSEI. Obejmuje on zarówno szczególne uzgodnienia w sprawie dostaw (ograniczone jednak do pomocy dotyczącej produktów z Unii), jak i środki wspierania lokalnej działalności rolniczej w formie dopłat do ściśle określonych produktów lokalnych.
IX.1	Działania informacyjne i promocyjne przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 1144/2014	Działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych i niektórych artykułów spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne, prowadzone na rynku wewnętrznym lub w państwach trzecich, wymienione w rozporządzeniu (UE) nr 1144/2014, mogą być finansowane w całości lub częściowo z budżetu Unii, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszym rozporządzeniu. Działania te przybierają formę programów informacyjnych i promocyjnych.

(¹) Oraz dalsze środki wsparcia, które mają zostać przyjęte na podstawie art. 39 ust. 2 Traktatu lub rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

(²) Rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006, (WE) nr 378/2007 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz.U. L 30 z 31.1.2009, s. 16).

(³) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

(⁴) Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

(⁵) Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

(⁶) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320)."